

Wilhelm Windelband

Взаємозв'язок історії філософії та ідеології

М.А.Мінаков

Національний університет
“Києво-Могилянська академія”

30 жовтня 2008 року

Wilhelm Windelband: біографія

Народився 11 травня 1848 у Потсдамі, Пруссія

- Вивчав медицину, біологію, історію та філософію в Ієні, Берліні та Гьотингені
- Учень Германа Лотце, захистив дипломну роботу “Вчення про випадок” 1870 року
- Доброволець у Франко-німецькій війні (1870/71)
- Габілітується 1873 року, захистивши дисертацію “Про певність пізнання”
- Стає професором у Фрайбурзькому університеті 1877 року, перші спроби заснування Південно-західної школи

Страсбурзький період:

Wilhelm Windelband: біографія

Страсбурзький період:

- 1882 – 1903 очолює кафедру філософії Страсбурзького університету (наступник Отто Лібмана)

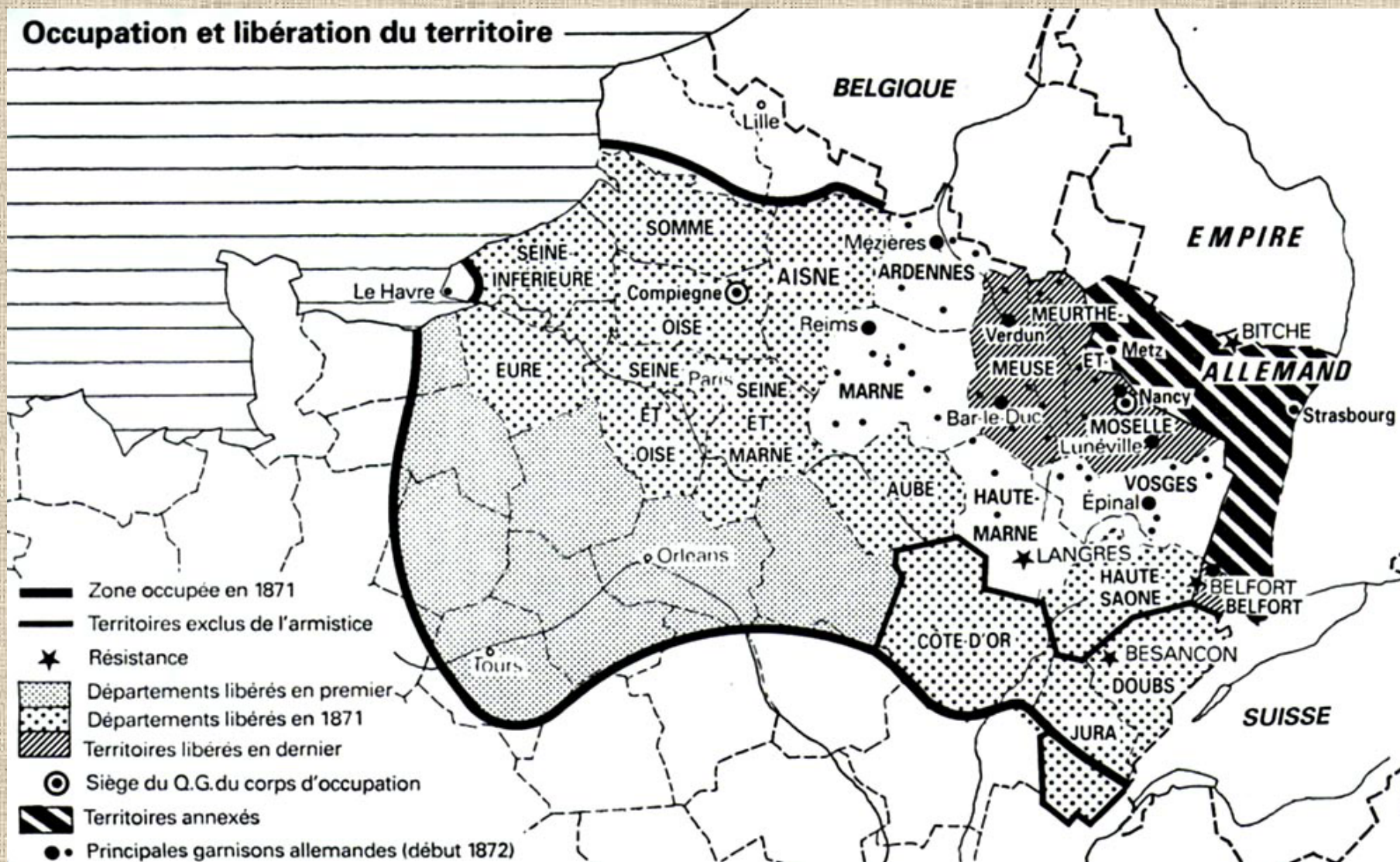
Гайдельберзький період:

- 1903 – очолює кафедру філософії–1 в Гайдельберзькому університеті
- 1909 – видання “Філософії у духовному житті Німеччини XIX ст.”
- 1910 – видання “Про однаковість та ідентичність”
- 1912 – видання “Принципу логіки”
- 1914 – видання “Вступу до філософії”

Помер 22 жовтня 1915 у Гайдельберзі

Wilhelm Windelband: історичний контекст

Wilhelm Windelband: Страсбург

Ельзас і його столиця – Страсбург у Франції з 1648 по 1871

Ельзас – статус європейської колонії

Ельзасці – німецькі піддані короля із власним законом

Страсбург – лютеранське місто в католицькому королівстві

Після перемоги Прусії, Страсбург стає столицею землі Ельзас у складі

Германської Імперії і її Південною Столицею

Нова ідеологічна архітектура (університет, вокзал, тріумфальна арка)

Заснування Страсбурзької бібліотеки з найбільшою колекцією Європи

Wilhelm Windelband: Страсбург

Wilhelm Windelband:

Страсбурзький університет - Історія

1538

Йоханнес Штурм заснував у Страсбурзі протестантську гімназію

1621

Гімназія набуває статус університету

Часи Революції

університет намагаються закрити як «гідру німецькості»

Часи Наполеона

францизація університету: Universite Imperiale, в якому старий університет залишено як факультет - «протестантський університет»

1770-71

навчання Ґьоте в університеті

1770-ті

університет був місцем кристалізації руху «Штурм і натиск» (Ґьоте, Ленц і Гердер)

Перша пол. XIX ст. центр німецького республіканізму

Wilhelm Windelband: Страсбурзький університет - Історія

Німецький період:

1872 – Страсбурзький університет було перейменовано на „Kaiser-Wilhelm-Universität“

- п'ять факультетів (протестантсько-теологічний, юридично-адміністративний, медичний, філософський та природничий)
- експеримент з остаточного одержавлення гумбольдтівської моделі університету (мотто університету «litteris et patriae»)
- університет мав дбати про подолання франко-німецької подвоєності в Ельзасі та перемогти ельзаський автономізм
- нову будівлю звели у середині 80-х років XIX ст.

Wilhelm Windelband:

Страсбург в житті філософа

Страсбурзький період:

1882 – 1903	очолює кафедру філософії Страсбурзького університету (наступник Отто Лібмана)
1894/95, 1897/98	ректор Страсбурзького університету
80 – 90-ті рр.	Створення методології історії філософії і вчення про поділ наук
<ul style="list-style-type: none">• 1884 року – “Прелюдії”• 1892 – “Підручник з історії філософії”• 1894 – “Історія і природознавство”	
1885-88	Рикерт – студент Віндельбанда, захищає дипломну роботу “Вчення про дефініцію”

Wilhelm Windelband:

смысл філософії та поділ наук

- смысл філософії
 - філософія це «наукове пізнання в ряду культурних благ, що цінуються в дану епоху» (ЧТФ, с.37)
 - функціонально, філософія – культурний механізм узагальнюючого осмислення результату окремих наук, покладання завдань наукам, поєднання морального, релігійного та наукового життя заради виведення їх смислів до історично втіленого життя свідомості (ЧТФ, с.38)
- смысл історії філософії
 - історія філософії – «це історія культурного значення науки» (ЧТФ, с.38)
 - невірна оцінка філософії дана в англійській та французькій традиції
 - всі досвідні науки поділяються на ідіографічні та номотетичні
- історія філософії напряду пов'язана з ідіографічними науками, дозволяючи розуміти окремі історичні форми філософії
- завдяки такому поєднанню історія філософія має всі підстави тлумачити літературу і твори мистецтва для кращого розуміння власне філософії
- історія філософії здатна розкривати та відтворювати національне підґрунтя філософських вчень того чи іншого народу

Wilhelm Windelband: історія філософії як поле конфліктів

Методологічний вимір:

- Історія філософії – це процес розробки європейськими народами і вираження в наукових поняттях їхнього світогляду і ставлення до життя (ИФ, с.17).
 - історія філософії забезпечує синтез результатів, яких досягають філософи, попри все розмаїття їхніх цілей і змістів їхніх досліджень, завдяки самій природі науки
 - історія філософії як дисципліна вивчає не так минуле, як сучасність думки в її культурній обґрунтованості
- методологія історії філософії заснована на образі історії як процесу, що відбувається завдяки конфлікту
- історія філософських проблем: історико-філософський аналіз стосується цілісності філософського поступу, енергія якого здобувається з напруження проблем філософії

Політичний вимір:

- історія філософії XIX ст. як поле боротьби німецького та французького духу
- німці – єдина філософська культура Європи в XIX ст.
 - відтворення гегелівської думки про історичність німців як народу, що створює культурні підстави для абсолютної філософії
 - особлива роль Канта і Гьоте в створенні вищості німецького духу
 - англійці та французи в XIX – нефілософські культури
 - принципова нездатність французів зрозуміти вершини німецького духу
- історія філософії XIX ст. прояснює культурні підстави легкої перемоги Пруссії над Францією

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: університет – політична естетика науки

Wilhelm Windelband: взаємовплив історії філософії та ідеології

- Ідея про ідіографічні науки закладає, з одного боку, напередвизначену методологічну єдність філософії і політики, а, з іншого, природність політичного застосування філософії
- Неокантіанське вчення про ідіографічну природу педагогіки стає філософським виправданням створення націоналістичних освітніх систем в Європі
- Гумбольдтівська модель університету, використана в реформі Страсбурзького університету, створює підстави ідеологічного узалежнення науки

Wilhelm Windelband:

взаємовплив історії філософії та ідеології

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА І СКОРОЧЕННЯ

Тексти В. Віндельбанда:

ЧТФ	Что такое философия? // Философия культуры: избранное. – М., 1994. – С. 23-68.
ОФГ	О философии Гете // Философия культуры: избранное. – М., 1994. – С. 173-197.
ИФ	История философии. – К.: Ника-Центр, 1997. – 554 с.
ИНФ	История новой философии в ее связи с общей культурой и отдельными науками. – М.: Канон-пресс, 1998. – 468 с.
ФНДЖ	Философия в немецкой духовной жизни. – М., Наука, 1994. - 104 с.
КГМ	Критический или гентический метод? // Философия культуры: избранное. – М., 1994. – 260-288.
Rede	Geschichte und Naturwissenschaft. Rede zum Antritt des Rektorats der Kaiser-Wilhelms-Universität Starßburg gehalten am 1. Mai 1894 Режим доступу: http://www.hs-augsburg.de/~harsch/germanica/Chronologie/19Jh/Windelband/win_rede.html (Перевірено 26.10.2008)

Дякую!

